

Izbaja vsak četrtek popoldne.

V slučaju praznika dan poprej.

Cena:

za en mesec	...	Bin. 4
za štiri leta	...	" 12
za pol leta	...	" 24

Posamezna štev. stane 1 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/III.

Rokopisi se ne vračajo.

Netranskirana pisma se ne sprejemajo.

PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo „Jugoslovanska tiskarna“, Kolportažni oddelek, vhod s Poljanskega nasipa 2.

Inserati se računajo
po dogovoru.

Združeni buržuaziji solidaren proletarski boj!

Buržuazija je enotna bolj kot je bila kedaj prej. Ne le, da je v Jugoslaviji na vladi kapitalistična reakcija, marveč se ta reakcija prepira med sabo za državopravne programe, nadež tako jugoslovanski buržuaziji sodbodne roke, da more nemoteno eksploatirati jugoslovanski delavski stan. Tako opažamo v Sloveniji pri Zvezi industrijev že skozi 8 mesecev trajajočo smoteno akcijo, ki stremi samo za tem, kako bi strmoglavila bomo delavsko socialno zakonodajo in kako bi vzela delavstvu kolektivne pogodbe, ki si jih je priborilo z najhujšimi žrtvami tekom zadnjih treh let. Spricho vladnega režima, spricho splošne zmešnjave v državi, spricho podjarmljenega časopisja, parlamentarizma, upravnega aparata in sodstva kakor tudi pričo ogromnih denarnih sredstev, s katerimi jugoslovanska buržuazija razpolaga vsak hip, je to živalsko delo Zvezi industrijev lahko.

Gospodje pri Zvezi industrijev pa imajo tudi dovolj časa na razpolago, da so si zamislili za svoje delo tudi primerno taktiko. In tako tipajo sedaj tu, sedaj tam misleč, da delavske strokovne organizacije niso dovolj na straži, da bi opazile njih delo in smoter. In tako smo prišli v zadnjih štirih tednih do kričečega slučaja na Jesenicah. Jeseniški kovinarji, uslužbenci Kranjske industrijske družbe, so si leta 1921 po silnih mezdah bojnih priporih skromno kolektivno pogodbo. Ta določa, da se delavcu, ki ga vodstvo premesti iz enega v drug obrat, plača 30 % doklada na dnevno mezdo. Prej so namreč inženirji in ravnatelji premetavali uboge delavske pare iz obrata v obrat kakor repo iz koša v vagon in iz vagona v korbe. Kar naenkrat pa je vodstvo Kranjske družbe na Jesenicah pred 4 tedni izdalo nalog, da se cel delavci, premesti na Javornik, češ, da v žični valjalni zaenkrat ni posla. Gospodje niso smatrali za potrebno, da bi se bili z delavstvom popreje posvetovali, ali je res stagnacija dela in ali je res potrebno, da se delo v žični valjalni za enkrat ustavi, delavstvo pa da se premesti za nedoločen čas na zasilno delo na Javornik. Ne! Gospodje so dve uri prej dali delavstvu sledeči ultimatum: ali greste na Javornik, ne da bi dosegli 30 % povejške plače glasom kolektivne pogodbe iz leta 1921, ali pa greste na dopust za toliko časa, dokler se delo v žični valjalni ne upostavi.

Mi dobro vemo, da obstoja splošna gospodarska in industrijska kriza. Tudi delavstvo to dobro ve. Vemo tudi to, da je delavstvo tisto, ki mora nositi stroške vsakokratnih kriz. Ne razumemo pa tega, da bi delavstvo ne bilo deležno tudi tistih dobrot, ki nastanejo, kadar kakšno podjetje ali panoga industrije izbornu uspeva. Tedaj boš zastoj opoldne z lučjo iskal buržuja, ki bi bil tako lojalni, da bi prišel in rekel delavstvu: »Fantje, ko smo bili v krizi, ste imeli slabe plače. Sedaj pa si jajno delamo, zato vam bomo plače za toliko in toliko % povejšali!« Drugače je na svetu. Kadar je kriza, naj trpi delavstvo, kadar pa industrija nese mastne dobičke, pospravijo te v svoje brezdanje malhe kapitalistični buržuji, kopajoč se v izobilju in bogastvu.

(Dalle.)

Mlada žena.

»Ali so te mogoče mučile težke sanje? Ali se ti je sploh dogodilo kaj hudega? No povej! Ali te je on prestrašil? ... On ima nizlico in blede ... Morda je v bledenju rekel kaj, česar ti ne bi smela slišati? ... Ti si slišala nekaj strašnega? ... Ali ne? Ali pa so bile to samo sanje?«

»Ne ... jaz sploh nisem spala,« odgovori Jekaterina, z veliko muko premagujoč svoj napor. »Nisem mogla zaspati. Toda on je molčal, samo enkrat me je poklical. Prišla sem k njegovi postelji, odgovorila sem mu, — on me je tako mučil! — toda ni me slišal in ni se zbudil. On je težko bolan, naj mu pomore Bog! Tedaj je zopet prišla tesnoba v moje srce, težka tesnoba in jaz sem molila, molila. In tedaj, glej, se me je lotilo to ...«

»Pomiri se, Jekaterina, bodi mirna, ljubezen moja, bodi mirna! Midva sva te včeraj prestrašila ...«

»Ne, jaz se sploh nisem prestrašila ...«

»Kaj je torej? Ali se ti ni mogoče kaj takega že kdaj prej dogodilo?«

»Da, že prej!« In ona se strese in se privije k njemu zopet kakor prestrašeni otrok. »Glej, vendar nisem prišla k tebi zaman,« reče ona, prenehajoč s svojim jokom, in mu hvaležno stisne roko, »in drago mi je, da mi je samota bila preveč težka! Ne jokaj torej več, ne jokaj, kajti čemu bi človek prelivati solze za tuje trpljenje! Prihrani si jih za težke dni, ko ti bo pretežko v

Vemo pa tudi to, da ni res, da bi bila stagnacija na jeseniški žični valjalni. Res je samo to, da je ta stagnacija umetno naročena in narejena. In to zato, ker je Kranjska industrijska družba dobila od združene buržuazije nalog, da na en ali drugi način razveljavi kolektivno pogodbo iz leta 1921. Ako se 85 delavcev žične valjarne na Jesenicah ukloni zahtevi vodstva in gre delat na Javornik brez 30 % povejške plače, je s tem ustvarjen položaj, da pade celokupna kolektivna pogodba iz leta 1921 v vodo. Jeseniško delavstvo je to dobro razvidelo. Zato je 85 trpinov raje vzelo dopust za nedoločen čas, kakor pa da bi kršilo delavsko kolektivno pogodbo. Vsi ostali jeseniški kovinarji pa so teli 85 tovarišev pozvali, naj vstajajo v svojem boju, ker jim bo jeseniško delavstvo priskočilo s prostovoljnimi prispevki na pomoč in vzdrževalo toliko časa, dokler jih Kranjska industrijska družba zopet ne nastavi v žični valjalni, odnosno dokler ne pristane na 30 % povejške plače, ako hoče, da to delavstvo dela na Javorniku.

Tako je prav. Združeni buržuaziji bo kos samo enoten organiziran proletarski boj. Ta boj jeseniških kovinarjev pa ne sme ostati lokaliziran samo na Jesenicah, marveč morajo splavati bojni odmevi iz Jesenic po celi širni Sloveniji. Vsak delavec vsake stroke se mora dobro zavedati, da v tem slučaju ne gre samo za jeseniške kovinarje, marveč, da je to eden številnih bojov, ki ga mora biti proletarijat s kapitalistično buržuazijo. Poleti se je ta boj odigral v Rajhenburgu, Hrastniku, Zagorju, Trbovljah in v Kočevju, danes pa se je ta boj razvnel v bitko na Jesenicah.

Strokovna zveza tovarniškega delavstva je pozvala v posebni okrožnici vse v njej včlanjene skupine, naj nemudoma organizirajo v svojih okoliših nabiralne akcije za jeseniške kovinarje. S podobno okrožnico je Jugoslovanska strokovna zveza zveza opozorila vse v njej včlanjene strokovne zveze na ljut boj med jeseniškimi kovinarji in Kranjsko industrijsko družbo in jih pozvala na dolžnosti krščanske delavske vzajemnosti. Upamo, da bodo tako skupine SZTD, kakor zveze JSZ storile polno dolžnost. Če je treba med slovenskim proletarijatom kaj povdariti in naglasiti, je treba povdariti in naglasiti to, da je med nami silno padla zavest delavske vzajemnosti. Kadar bide boj kovinar, se mora zavedati tako usnjat kot rudar, tako dekla in hlapec, tako javni nameščeneč kakor viničar, skratka vsakdo, ki pretežno živi od svojega osebnega zaslužka, da je zmaga delavcev te stroke tudi njegova zmaga, poraz le teh tudi njegov poraz. Močna je združena buržuazija. A še veliko prešibka, da bi na celokupni fronti slovenskega proletarijata tvegala boj zoper delovno ljudstvo. Zato si je zamislila satanško taktiko: od časa do časa poprime pri eni stroki in jo hoče uničiti. V letu 1923 je združila rudarje, sedaj pa naj padejo pred njo na kolena jeseniški kovinarji, kot del ene najmočnejših slovenskih strokovnih organizacij.

Slovensko krščansko delavstvo mora odgovoriti na to z enim samim načinom: zoper združeno buržuazijo pojdemo v boj z enotno proletarsko borbo. Vsi za enega, eden za vse. V boju zoper buržuazijo zakrijemo razlike med nami, socialnimi demokrati in Neodvisnimi. Kadar divja boj, poznamo samo eno načelo: buržuaziji smrt!

samoti in ko ne boš imel nikogar poleg sebe! ... Sliši, ali si imel kdaj ljubljeno?»

»Ne ... pred teboj — niti ene ...«

»Pred menoj? ... Ti me imenuješ svojo ljubljeno?«

Ona ga hitro pogleda z začudenjem, hoče nekaj reči, toda obmolne in povese oči. Počasi ji rdečica oblije obraz, ki se v hipu spremeni kakor v žarečem plamenu. Vsled prelitih solza svetle oči so se isketale in zdelo se je, da na njenih ustnicah trepeti vprašanje. S sramežljivo porednostjo ga pogleda enkrat, dvakrat, nato pa naenkrat povese glavo.

»Ne, jaz ne morem biti tvoja prva ljubezen,« reče ona. »Ne, ne,« — ponovi zamišljeno odkimavajuč z glavo, in zopet se pojavi miren nasmeh na smehlajočih se ustnicah. »ne, moj ljubi,« nadaljuje ona, nočem biti tvoja ljubljena.«

In ona ga je pogledala, toda tedaj se pojavi na njenem obrazu naenkrat toliko bolesti, tako breupna žalost in obup tako nenadno plane iz njene duše, da je Ordinov začutil nerazumljivo sočutje z njeno tugo, katere ni poznal: in on jo pogleda kakor nekdo, ki mu je sočutje pretesno.

»Poslušaj, kaj ti bom povedala,« reče ona z glasom, ki mu je trgal srce, ga prime za roke in mu jih stisne, kakor bi hotela udušiti solze, ki so ji silile v oči. »Poslušaj me ljubi, in ne pozabi, kaj ti pravim: ukroti svoje srce in ne ljubi me tako kakor me zdaj ljubiš. Postane ti lažje, obvaroval se boš velikega sovražnika in dobil drugo sestro. Jaz bom še prišla k tebi, če hočeš.

Politični pregled.

V inozemstvu.

Na Grškem

drve v vedno večje razsulo. Po katastrofalnem porazu v Mali Aziji se je začelo podirati tudi doma vse. Najprej so vsake štirinajst dni menjavali svoje kralje, dokler niso pred kratkim dinastije sploh izgnali. Vsega političnega življenja so se polastili oficirji, kar je za vsako deželo največja nesreča in tudi smrt. Ker je bilo vse brez glave, so pozvali nazaj svojega znamenitega državnika Venizelosa, ki je živel že več let na Francoskem, a tudi ta ni imel več moči, da bi preprečil vso splošno anarhijo. Skušal je pred vsem osvoboditi deželo politikujočih oficirjev, a ni šlo. Največje nasprotstvo se je pokazalo v vprašanju monarhije in republike. Venizelos je hotel dvigniti zopet do odločilne veljave ljudstvo samo, zato je odločno zahteval, da mora o bodoči obliki države in o vladarju odločiti plebiscit, ki ga je državni zbor tudi z veliko večino že sklenil, toda republikanski oficirji so ga hoteli zapet za vsako ceno preprečiti. Vse to se je zdelo končno Venizelosu preneumno in te dni je pospravil zopet svoje kovčke in se odpeljal nazaj v inozemstvo, prepuščajoč svojo domovino njeni usodi.

Turška

se hoče očitno modernizirati docela po vzoru zapadno evropskih liberalnih držav. Ena reforma prehitveva drugo in sedaj hočejo menda uvesti še popolno republiko ter izvesti nekako ločitev cerkve od države. Te dni so odpravili celo svojo najvišjo versko oblast — kalifat — ter nenadoma pozvali kalifa, ki je prebival v Carigradu, da mora takoj zapustiti državo. Ta se je res tudi odpeljal s svojim dvorom v Švicco, kjer se začasno naseli. Proti tem in podobnim reformam mladoturkov se pa seveda začenjajo prav žilavo buniti staroturki, na čelu vseh konservativnih in vernih elementov, zato ni izključeno, da doživimo lepega dne tudi na Turškem nekoliko revolucije.

Francoski frank

pada dalje, kar je očitno posledica sedanjega militarističnega in imperijalističnega režima v Parizu, ki vzbuja odpor po vsej Evropi. Te dni je padel frank že pod vrednost lire in ni izključeno, da doseže že v kratkem samo višino češke krone. To bo morda iztrežnilo tudi Francoze.

Španci,

ki jih vlada že delj časa tudi fašizem po italijanskem vzorcu, so bili zadnje dni zopet temeljito tepeni v Maroku.

Balkanski socialpatritjoti

imajo te dni svojo konferenco v Bukarešti.

Pri nas.

Vlada

se nahaja v stanju stalne krize, zato se tudi ne zmeni več za nobeno reč in skoro povsod vse delo počiva. V parlamentu se obravnava ob najbolj pičli udeležbi naprej proračun, ki ne vzbuja nobenega zanimanja več, vr-

jaz te bom rada imela in ne bo me sram, da sem te spoznala. Saj sem bila noč in dan pri tebi, ko si imel hudo mrzlico. Imej me za sestro! Midva se vendar brez vzroka ne razumeva tako dobro: nisem zastoj molila k Materi Božji! Da bi druge ne dobil! Poišči po celum svetu, v nebesih — ne, veruj mi, ne boš našel niti ene, ki ti bo ljubljena kakor jaz, če tvoje srce šče ljubezni. O, jaz te bom imela rada, jaz te bom vedno ljubila kakor zdaj in jaz te bom ljubila zato, ker je tvoja duša tako čista, tako jasna, tako prozorna! Jaz te bom ljubila, ker sem takoj, ko sem te prvič videla, začutila, da si ti gost moje duše in da nisi slučajno prišel k nama, da te sprejmemo. Jaz te bom ljubila, ker tvoje oči ljubijo, ko človeka gledaš, in razodevajo lepoto tvoje duše. In kar oči pravijo, potem vem, kaj je v tebi in zato bi rada žrtvovala življenje za tvojo ljubezen. Rada bi vzela svoji volji vsako prostost, ker je sladko biti sužnja nekemu, pri katerem se je našlo srce ... Toda moje življenje ne pripada meni, temveč je tuja last in moja volja je vezana. Smatraj me tedaj za sestro in bodi mi brat in pomagaj mi s svojim srecem, ako bi se me lotilo kaj hudega. Samo pobrigaj se ti sam, da ne bom prisiljena sramovati se, ker prihajam k tebi in tu ostajam vso božjo noč. Ali me sliši? Ali je tvoje srce slišalo to? In ali si vse razumel, kar sem ti povedala? ... Hotela je še nekaj dodati, pogleda ga in položi roko na njegovo rame, bilo ji je, kakor da jo je zapustila vsa moč, ona vzdihujoč pade na njegove prsi in v krčevitem joku najde njena strast duška. Prsi so se ji tresle, obraz ji je gorel kakor v ognju.

(Dalle prihodnjič.)

še se seje za jugoslovansko-italijansko trgovinsko pogodbo, a vse je brez glave, ker nihče ne ve, koliko dni življenja je še prisojenih sedanjim Pašičevim ministrom. Vse pričakuje nove vlade, zato se spletkari in intrigira vse križem.

Opozicijski blok

je končno gotov. Sedaj so ga potrdile vse prizadete stranke, to je SLS, bosenski muslimani, radičevci in demokrate. Glede na to so izročili radičevci tudi že 20 poverilnic svojih poslancev v potrditev ter čakajo že odhoda v parlament. Če bi tudi to ne zadostovalo, izročijo še nove, tako, da je Pašiču usojeno le prav kratko ministromstvo, potem pa prevzame vlado blok pod Davidovičevim predstvom. Pašič se trudi na vse načine, da bi onemogočil vse blokove načrte, a vse kaže, da kralj — ni voljan izvršiti Pašičevih pobožnih želja.

Slovenski demokratje

z blokom očitno niso preveč zadovoljni, kajti njihov ideal je vedno bil, je in bo radikalno-demokratska koalicija, kajti »gluha vkup striha«, kjer se je lahko kradlo, zoljufalo, teroriziralo, nastavljal na vsa vodilna mesta nespodobne koritarčke itd. Posebno gospodom okrog »Jutra« ni všeč, da bi ostali brez vsake moči vključno temu, da pride na krmilo zopet g. Davidovič. Radikali svojim »jutrovskim« bratcem vključno njihovi »opoziciji« sedaj niso skrivili niti lasu ter so obdržali v Sloveniji še vedno v rokah vsa vodilna mesta, sedaj bo pa treba dati to moč iz rok. Kdo, vraga, bi se potem navduševal za blok. Pa, gospodine Žerjave, temu treba se privaditi, sprva sicer težko gre...

Strokovna zveza.

Poziv vsem zvezam JSZ.

V posebni okrožnici smo pozvali strokovne zveze, včlanjene v JSZ, da takoj započnejo z nabiranjem akcije za jeseniške kovinarje. Tem potom še posebej naglasimo potrebo, da se naše zveze izjavijo z jeseniškimi kovinarji solidarne. Solidarne na ta način, da kar največ gmotno podpro jeseniške trpine. Opozarjamo zveze, da je nujno potrebno, da izpolnijo vse, kar je v okrožnici priporočeno.

Ljubljana, dne 10. III. 1924.

Žumer Srečko. France Žužek.

Tovarniški delavci.

Tovariši! Tovarna je izprla oddelek žičnih valjarjev, ker niso hoteli prelomiti delavske pogodbe sklenjene med zastopniki delavstva vlade in tovarne. Med temi delavci imamo 23 naših tovarišev na cesti brez sredstev. Naša sveta dolžnost je, da jih podpiramo za časa njihove brezposelnosti. Poiskali si bodo dela izven tovarne, ali hipno vsem to ne bo mogoče, ker smo še vedno v hudi zimi. Skupina SZTD bo v to svrhu zbrala brezposelne »fond«, katerega bodo upravljali tročlanski odbor, ki bo dajal brezposelnim podporo. Ta odbor bo vodil natančno evidenco vseh, ki bodo v ta fond prispevali. Za člane skupine velja obvezni najmanjši znesek Din. 5. Za mladoletne in ženske pa Din. 2.50 tedensko. Prostovoljno prispeva lahko večjo svoto. Zaupniki imajo nalogo vsako nedeljo od 9—pol 11. ure nabrati svoto brezposelnih prispevkov izročiti odboru. Vsi člani se tedaj pozivljajo, da zaupnikom olajšujejo delo, ter prispevke brez prigovarjanja izročajo vsaj do petka svoje mu zaupniku. V zavesti, da vsak član skupine v dejanju pokaže organizacijsko zavednost in delavsko solidarnost s točnim plačevanjem brezposelne podpore, prenašajmo tudi ta udarec.

Strokovna zveza tov. del. Jesenice.

Celjsko okrožje JSZ.

Celje. Na predpusno nedeljo je potekel naš družabni večer pri Belem volu, ob najboljšem razpoloženju, v splošno zadovoljnost vseh, ki so do zadnjega prostora napolnili dvorano.

G. M.

Usojeno plačilo.

France Podlogar je bil suhe, visoke postave, rad se je pri hoji priklanjaj naprej, kar ga je nekoliko smešilo. Njegov obraz je bil videti prav dobrohoten, sive oči so se prijazno smehljale vsakemu znancu. Čeprav mu je le nekaj let manjkalo do štiridesetih, vendar je še vedno bil bolj podoben mladeniču pri petindvajsetih, kot pri letnemu možu. Poznali so ga skoraj vsi tržani. Kako bi ga tudi ne; saj je bil že nad petnajst let vratar pri železni tovarni. Poznali so ga možje in fantje, ki so hodili v tovarno, saj je France rad z vsakim nekoliko pokramljal in vsi so ga radi sprejeli v svojo družbo, ker jih je znal dobro razdirati. Z inženirjem Trevnom, ki je začasno vodil vse delo v tovarni, sta bila naravnost prijatelja, kakor se je France včasih pohvalil. Tudi drugi gospodje, katere je vsak dan v ljudno pozdravljaj, ko so hodili v pisarno, so mu radi privoščili prijazno besedo.

Čez dan je France odpiral široka vrata v tovarno raznim voznikom, ki so vozili v tovarno material ali pa iz tovarne na kolodvor izdelke. Najbolj dostojanstveno pa je stopal pred širokimi tovarniškimi vrati opoldne, ko je čakal, da točno na znamenje parne piščali odpre ženam in otrokom, ki so nosili v tovarno kosilo. Tudi vojska mu je prizanesla, ker je tovarna dobavljala vojni material in tako lahko svoje uslužbence oprostila vojašine. Že nad petnajst let je France ostal pri isti službi in bil zvest in točen kakor ura.

Po pozdravu in nagovoru tajnika Gajška je tovarišica Skale deklamirala z dobrim uspehom: »Narobe svet.« Naši »Krekovci« so uprizorili burko »Mutasti muzikant«, za katero so želi veliko priznanje. Ploskanje kar ni pomehalo, tako, da so se morali igralci ponovno pokazati na odru. Tambraskemu zboru iz Laškega gre priznanje na uspehu.

S sklepom, da bodi tudi postni čas, kot je bil predpust, za nas čas dela, smo se razšli v zavesti, da le z delom in trpljenjem in boju korakamo vstajenju nasproti.

Celje. Skupina Strokovne zveze tov. del. v Celju, je sklicala za 9. t. m. shod v Gaberjih v delavskem centru, ki je bil za nadaljnji naš razvoj izredne važnosti. Poročilo, v katerem je naš strokovni tajnik Gajšek tolmačil program in naše cilje, ter pokazal smernice po katerih moramo uravnati naše delo, kakor tudi na dolžnosti članov do organizacije, je sledila 3-urna debata v katero so posegli med drugimi tudi bivši glavni zaupniki soc. demokracije v Celju.

Kmalu smo spoznali, da smo vsi navzoči enega duha in ene misli in želje, da se v okrilju Strokovne zveze združijo vse pošteno delavstvo in začne nov boj, novo delo in z združenimi močmi pribori zopet delu čast, delavcu kruh, našim družinam mirno življenje in človeka vredno, preskrbljeno starost. Naš program je: Delavcu kar je njegovega! O krivcih in nerednostih, pod katerimi trpi danes delavstvo, bomo večkrat izpregovorili.

Kaj čaka posebno nas cinkarniške delavce, vidimo lahko na naših upokojevcih, za katere se z vso močjo poteguje sedaj Strokovna zveza in je mnogim že pripomogla do podpore in doklad čeprav so bili poprej še kot delavci cinkarne člani socialdemokratske organizacije, katere se sedaj za reveže ne briga. Vsi cinkarniški delavci v Celju smo bili dolgo postrtovalni člani Kristanovi in njegovih kolegov. Kje smo danes mi in naši upokojevc? Kaj nas čaka? Ali bomo držali roke križem dotle, da bo prepozno? Tovariši! Vzemimo svoj položaj v svoje roke! Zapustimo one, ki so nas do danes vlekli za nos! Brez odlašanja vsi takoj v vrste naše Strokovne zveze, ki je lahko ponosna na svoje delo, poštenje in uspehe, kjer so ji delavci dali moč. Če je Strokovna zveza zagotovila državnim cestarjem hodočnost, tedaj tudi naše delo ne bo brez uspeha ako bo lahko naš tajnik s ponosom pokazal na svoje stinjene vrste.

Cinkarniški delavci.

V celjskih tovarnah veje med delavstvom nov, zdrav duh. Delavstvo spoznava, da bo kmalu položaj nevzdržen, če se pravočasno ne zgane in sklene svoje vrste in moč. Veselo dejstvo za poštenega delavskega borca je, da se tukaj utrjuje zopet organizacijska zavest.

Delavstvo se oklepa zopet organizacije, a to pot ne več materialističnih socialistov, ampak Jug. strok. zveze, s katere pomočjo bože začeti zopet borbo za svoj obstoj, pravice in življenje.

Tovarišem iz cinkarne, kemične in Westnove tovarne, kakor iz vseh ostalih obratov, kličemo mi krščanski socialisti, ki smo vstrajali do danes pred vsakim terorjem in silo, ko so nas preganjali lastni bratje: »Dobrodošli pod našo zastavo!« Skupno hočemo delovati za združitev vseh trpečih tovarišev, skupaj se boriti za bodočnost nas in naših otrok, skupaj žrtvovati in če treba za našo zvezo tudi trpeti do zmage.

Poziv vsem skupinam SZTD.

Načelstvo SZTD pozivlja vse v njej včlanjene skupine, da takoj začnejo z nabiranjem akcije za jeseniške kovinarje. Natančnejše je razvidno iz okrožnice, ki jo je centrala danes razposlala. Tu bi pripomnili le, da naj nabiralna akcija ne samo pri naših članih, marveč naj se raztegne tudi na denarne in gospodarske zavode, kakor tudi na naše somišljenike in prijatelje v rajonu skupine.

Ljubljana, dne 10. III. 1924.

Za SZTD: Jože Rutar, Peter Lombardo.

Inserirajte v »PRAVICO!«

Zadnje čase pa mu je prišlo na misel, da bi se ženil. Nevesto si je že izbral in vedel je, da mu ne bo odrekla; le en pomislek je še imel. Večkrat je že hotel vprašati gospoda inženirja, če bi mu potem, ko bo oženjen, nekoliko primaknili k mesečni plači, a nikdar ni pogovor nanesel na take stvari. Čakal je ugodne prilike in med tem čakanjem že razodel svojo ljubezen Sobjovi Anki, svoji izvoljenki. Nekega dne, ko je prišel inženir prav dobre volje v tovarno, se je vendar toliko ojunail, da je stopil za njim v pisarno.

»No, France, kaj pa vi želite?«

»Klanjam se, gospod inženir. Prišel sem v neki precej osebnih zadevi.«

»A tako! No, kar govorite!«

»Gospod inženir, oženil bi se rad.«

»Kaj, vi ženili?«

»Da, gospod! Vidite, človek se že naveliča vedno drugod biti na hrani, čeprav se jaz v tem oziru ne morem pritožiti, ker sem pri svojih ljudeh. Zato sem mislil, da...«

»Kakor veste, da je prav!«

»In človek je na stara leta tudi rad pri domačih, da lahko reče: Tukaj je moj dom! in da ima koga, ki mu v boleznih in slabosti malo postreže.«

»Že res, a saj boste na stara leta dobivali pokojnino od tovarne.«

France je molčal.

»Sicer pa kakor vam drago. Vabili me boste tudi, ne?«

»O, prosim, gospod!«

Papirniški delavci.

Dev. Mar. Polje. Naša skupina je zopet izgubila enega najstarejših članov naše organizacije in sicer tov. Janeza Ilvar. Umrl je skoro celo leto bolehal in bil v postelji, zapuščal ženo in sina, ki je vnet naš član. Blagemu pokojniku svetila večna luč, družini naše iskreno sožalje.

Kriza v papirniški industriji.

V očigled preteči krizi, v naši stroki in neizogibni posledici, ki preti našemu delavstvu združenih papirnišev, Goričane in Medvode pozivamo nujno vse merodajne faktorje, posebno naš Jugoslovanski klub, da zavzame stališče na kompetentnih mestih za naše delavstvo. Skoro vsake kvatre se ponavlja ta kriza v večjih ali manjših obsegih.

Vsled dviga dimarja je postala nemška konkurenca za jugosl. trg katastrofalna. Že leta sem se odigrava ta konkurenčni boj med našo in avstrijsko papirno industrijo. Lahko bi se pa vsaj delno ognili takim krizam, ako bi se vpoštevalo zahteve podjetja pri trgovinskih pogajanjih z Nemško Avstrijo, kakor glede carine, tarif itd. Ne mislimo navajati krivičnih točk pri carinskih postavkah, pri katerih je tudi država sama oškodovana. Kako pa našo industrijo država štiti pa iz zadnjih tednov par sliči. Dne 11. jan. je bilo pri Monopolski upravi v Beogradu dražba za 3 vagona usnikov papirja katere je dobila Nemška Avstrija. Dne 21. febr. pri vojnem ministru 2 vagona tiskovnega papirja, katerega bo tudi Nemška Avstrija k nam pripeljala. Dne 3. marca je bila dražba pri poštmenem ministru okoli 4 vagona brzozavnih papirnih zavrtkov, kjer pa še ni odločitve, nevarnost pa je, da jih inozemska trdka vzame, ker je 20 par nižje ponudila.

Interes delavstva je, da država tudi podjetje štiti. Danes se je podjetje odločilo tudi na pritisk delavske organizacije delati na zalogo.

Brezposelnost prihaja. Organizirano delavstvo zahteva, da podjetje v tej splošni krizi, ne tira delavstva na ceto, ter stori vse, da bo delavstvo zaposleno. Pozivamo Del. zbornico, inšp. dela, Pokrajinsko upravo, soc. skrbstvo, da ako noče procesij brezposelnih, stori v zadnji uri na merodajnih mestih vse, da država gleda na domačo industrijo in delavstvo.

Rudarji.

Trbovlje. Načelstvo jug. strok. zveze rudarjev se tem potom prav iskreno zahvaljuje savezu grafiških radnika Jugoslavije podružnica Ljubljana za dar, ki ga je savez poslal za brezposelne člane naše zveze.

Načelstvo jug. strok. zveze rudarjev.

Zagorje. V nedeljo po prvi sv. maši vsi na javen strokoven shod v Zadržni dom. Poroča tov. Žužek iz Ljubljane.

Cestarji.

Novo mesto. Po dolgem času smo se tudi mi dolenci zdramili in stopili v vrste naše prave zastopnice strokovne organizacije. Poslali smo ta teden svoje pristopnice tajništvu v Celje in še naprej delujemo, da se združijo vsi tovariši naše sekcije. Videli smo vstrajno delo naših tovarišev v društvu in tudi mi hočemo sodelovati.

Iz tajništva. V zadnji okrožnici smo pozvali vse člane, naj si naroče časopis »Pravico« v katero bi mi potem redno dopisovali o naših zadevah. Ako bo zato mnogo smisla in priglasencev, bo lahko postala »Pravica« ona vez, ki nas bo vezala med sabo in naša zagovornica in braniteljica. Naročite vsi! Zadnje okrožnico naj člani dobro prečitajo in upoštevajo. Vodstva naj skrbijo, da pridejo obračuni z denarjem pravočasno na centralo. Skupine nam naj sporoče, s koliko in katerimi tiskovinami razpolagajo. Tiskovine naj se vedno pravočasno naroče.

Lesni delavci.

Sorica. Naša skupina je imela 2. marca občni zbor. Izvolili smo si nov odbor od katerega upamo, da bo vneto deloval, na to da naša skupina združi vse delavce

»To še pomislite, kako boste potem izhajali, France! Jaz vam odsvetujem, ker z družino rastejo tudi stroški.«

»Saj ravno to me nekoliko skrbi.«

»Jaz vam želim veliko sreče, sicer pa... Želite morda še kaj?«

»Ne, gospod... France se je vgriznil v ustnice, se poklonil in odšel. Jezilo ga je, da še danes ni mogel rešiti te zadeve. A kaj je hotel. Anki je dal besedo in sam je hrepenel po lastnem ognjišču, da bi ob njem navel tihno srečo. Bolj skromno bosta živela z Anko, varčvala gospodinja bo in šlo bo, čeprav z majhnim zaslužkom. Lepo bo pa vendar, ko bo imel svoj dom.

France se je čez nekaj tednov res poročil, najel malo novo stanovanje in se vanje preselil s svojo ženo. Anki je bila pridna gospodinja, poleg tega je bila še perica in je tudi po strani kaj malega zaslužila. Tako sta živela srečno že nad dve leti in družina se je povečala za dva člana, kričavega Francka in malo Mimico. Anka zdaj ni mogla več sama zaslužiti, ker sta ji mala nagačivca dala dosti opravka. France ni zaslužil nič več in prejšnji prihranki so naglo kopneli. Franceta je začelo skrbeti, nič več se ni tako šalil, ko je odpiral vrata, mrčno je gledal pred se in večkrat temu ali onemu ni odzdravil. Zdržal se je sedaj običajne merice pivati, ki jo je imel za malico, tudi ga ni bilo več videti v gostilni. Zadnje čase ga je ta skrb vidno potrla. Odločil se je, da poprosi gospoda inženirja za zvišanje plače, da mu vsaj nekoliko primakne. Stopil je v pisarno.

naše občine. Pričakovali smo govornika od zveze, da bi nas bil navdušil, kajti smo precej mrzli, posebno letos, ker je pač tako huda zima. Ker smo tako daleč od železnice in je po zimi dohod res težaven do nas, imamo malokaterikrat priliko slišati takega govornika, da bi nas kaj podučil. Toda ne obupajmo zaradi tega. Pojdimo pa sami toliko bolj vneto na delo. Odbor se bo potrudil po svoji moči. Delujmo pa tudi ostali člani, da bo tudi naša skupina postala močna. Udeležujmo se sestankov, kjer se človek vedno kaj nauči. Ne bodimo tako osebni. Agitirajmo za naš list »Pravica.« Bodimo torej edini, saj smo vsi trpinji, vse žuli jarem kapitalizma, imejmo toliko predsodkov. Kdor podpira organizacijo, odpravlja socialno bedo. Oklenimo se organizacije z ljubeznijo kajti edino v nji je rešitev tudi za gozdne delavce, ki so med vsemi še najbolj izpostavljeni vsem intrigam kapitalistov.

Invalidi.

Vprašanje poslanca Gostinčarja na ministra za socialno politiko v zadevi pregleda invalidov.

V Ljubljani izhajajoči dnevnik je prinesel sledečo notico:

»Specijalna invalidska komisija v Ljubljani« bo ravno kar dokončala svoje delo. Kako je prezentovala invalide, bo sodila javnost sama. Iz našega centralističnega »raja« Belgrada, je dobila strog ukaz, da invalidskih procentov zmanjšane delavske zmožnosti ne sme zviševati, ampak edino znižati do najboljšega leka: reduciranja invalidov... Nezaskišano pri tej komisiji je bilo, da so poleg neštevilnih dokumentov zahtevali za invalide še po dve sodnopričežni pričci, da sta ga videli v boju ranjenega. Že na ta način je bilo reduciranih premnogo slovenskih invalidov, ker niso mogli navesti svojih pravnih prič, ker so služili pri tujih (poljskih) polkih, četudi imajo težke telesne poškodbe (celo brez udov) in je le prebrida resnica, da so bili poškodovani v vojni. Na boleznih in hihe, ki so jih naši invalidi dobili v tej, Slovanstvu vsiljeni vojni, se pa komisija na splošno ni nič ozirala. Za tisočere krivice, ki so se dogajale pri reduciranju invalidov, je imela doslej le organizacija »Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot v Ljubljani« nekoliko uspeha.

Ako je ta notica točna, potem je moral nekdo v ministrstvu za socialno politiko namenoma odškodovati invalide naših prečanskih krajev.

Ker je bila ta odredba, kakor tudi postopanje invalidske komisije do skrajnosti krivično, si Vas gospod minister dovoljujem vprašati:

1. Ali je resnica, da je dobila invalidska komisija iz Beograda tako navodilo?

2. Ali ste voljni ukreniti vse, da na ta način po komisiji invalidom prizadeta škoda popravi?

Prosim pisмени odgovor.

Sprejmite gospod minister zagotovilo mojega spoštovanja

Jos. Gostinčar, s. r. nar. poslanec.

Društvo diplomiranih babic v Sloveniji.

Oblasti, kaj pravite? Uradni list z dne 31. dec. 1921 št. 154 je objavil državni zakon o pravicah izvrševanja babiške prakse z dne 25. nov. 1921. Tega zakona člen 2, govori tudi o kaznivosti oseb, ki dajejo zaslonbo neizprašanim porodnim pomočnicam (mazaškam.)

Kako se ta zakon izvaja? Tako, da večkrat polovico porodicam pomagajo neizprašane osebe, a niti 2 % teh oseb ne doleti nobena kazen, razni uradniki in sluge, ki so predvsem zato nastavljeni, da izvršujejo in čuvajo zakone, pa nasprotno celo ščitijo protizakonito porodno mazaštvo! Stare, a še veljavne avstrijske zakone, stare po 70 let in več, izvršujejo silno natančno in vedno beremo o krivicah, kaznovanih po zakonih iz l. 1850 itd., za to zakon jugoslovanske države iz l. 1921 pa se menda ne meniti.

Naše društvo pričakuje, da bo pristojna oblast s tem zakonom posvetila čimprej v št. Rupert, občina Marija Gradec pri Laškem, na vzroke in povode smrti matere 6 otrok Kovačevih (po dom. Strgarjeve) dne 22. febr. t. l. G. zdravnik iz št. Jurja ob j. ž. bo morda vedel kaj pojasniti.

Upamo, da bomo zadostovalo in ne bo treba novih ukrepov društva, da se seznanijo s členom 2. (o kazni za osebe, ki dajejo zaslonbo mazaškam) merodajne in prizadete osebe v tem in vseh drugih slučajih. Odbornica.

Delavska zveza.

Novi prijatelji v D. M. Polju.

D. M. Poljski občani, predvsem pa delavno ljudstvo dobro si povežite glave, poprej ko izveste za tajne bojne načrte naših sovražnih generalov, da se vam ne razlete od samega strahu. Cela vojska se je namreč dogovorila v naši občini, in je baje že na pohodu na klerikalnega zmaja.

Tistega siromaka v Gor. Kašlju, ki ima tako dobro kapljico, da ga obožuje vse kar ljubi ta božji dar, gotovo poznate vsi. Eto to vam je obergeneral te vojske. Torej to vam je oseba, ki ima vince in denarce in kdo ga ne bi bil vesel. Mož ima pa tudi še vedno v želodcu en krempelj tiste klerikalne zverine, ki ga je ob priliki pobožala in sedaj zbira armado z ostalimi »slabotnimi« kmeti. Kaj mislite kam so jo ubrali ti možakarji po pomoč. Po liberalce? A kaj še! Teh ne marajo, ker so previsoki. Po radikalce? Te bi že še najraje. Saj so v Ljubljani pri tistem »Nar. dnevniku« čisto prijatelji. Pa kaj se hoče, pa pa teh ni. In sedaj pa naj bo — primite se, dobro, da se ne vsedete na tla — po komunizme je šel. E pa saj končno ti dve čisto razredni stranki tudi najbolj pašeta skup. Pučjev mož, dobro rejen, z debelo mošnjo cekinov, ter stisnjen, do kosti izmozgan delavec,

— siromak, ki najlaže podasta roke, samo, da bi ubila tisto črno pošast, ki še Žerjavu v Ljubljani ne da spati. Za občinske volitve bo pa glavni napad, tako so vsaj sklenili, generali zadnjič.

Delavci, delavno revno ljudstvo, ali se vam ne gnusi to početje? Ali je v vašem interesu, da vam zagospoduje liberalna birtija? Ali je taka zveza za bodočnost sploh mogoča? Tudi mi vidimo, da občinsko gospodarstvo ne cvete in da ni popolnoma v redu. Vemo, da bo treba spremeniti sistem. Občina je delavska, in delavno ljudstvo samo ne bi delalo težkoč in zaprek, ki bi se ne dalo premestiti in potem vzelo v roke metle. Toda če hoče delavec skočiti na sodelavca preko kapitalizma in mu napovedati boj, tedaj vedite Vi generali in sodrugi, da ne bomo držali rok križem in da vam bomo preperečili grde namene.

Trbovlje.

Kakor smo zvedel je rudarski okrožni urad v Celju poslal ravnateljstvu trib. družbe ukaz, na podlagi katerega se ne smejo več nastaviti delavci pod 16. letom kot zavirači ter osebje vobče pri rudniških železnica kakor tudi v jami. Odslej naprej jih mora potrditi samo rud. urad v Celju. — Ta naredba je jako pametna, samo žal da se je ista izdala še le sedaj, ko je postal žrtev poklica mladi Erjavec Leopold.

Hrastulške novice.

G. Miha je postal pesnik. Čestitamo! Demokrati so imeli pri Rožu shod, govoril je dr. Karner. Da bi lažje klerikalce ukrotili so se dogovorili, naj posreduje, da bi g. Miloš nadučitelj postal. G. Kramer je žvečil fraze o klerikalizmu. Druge nesreče ni bilo.

Prosveta.

Za delavsko izobrazbo.

Naša jugoslovanska strokovna zveza prireja zadnji čas delavske večere. Dozdej se jih je vršilo že osem. Tako predavatelji kakor tudi predavanja so bila prav srečno izbrana. Govorilo se je o socialnem čutu, o bistvu kapitalizma, o socialni demokraciji, o moderni buržuaziji, o delu in kapitalu, o Krekovih socialnih smernicah, o diktaturi proletariata, o pomenu in vlogi krščanske cerkve za pravni in socialni preporod družbe. Glavno pa je, da se je vršila debata in sicer prav živahna; časih je bila naravnost burna.

Delavski večeri so v prvi vrsti namenjeni delavski mladini. Mi imamo namen, da z njim vzgojimo iz delavskih mladih vrst govornike, voditelje strokovnih družb in spretno debaterje. Treba je priznati, da nam je dozdej tega zelo manjkalo in da se je naše delavstvo bolj gibalo na pritisk od zunaj, mesto da samo iz sebe kreče svoj pokret. Zdaj, ko imamo »Krekovo mladino«, imamo malo četo, ki jo lahko s temeljito npraveno in socialno izobrazbo izvežbamo, da bodo Krekovci zmožni postaviti se ob svojem času na čelo krščanskosocialnega pokreta.

Zato pozivljamo na tem mestu našo delavsko mladino, da se teh večerov polnoštevilno udeležuje. Zdaj nas je okoli 30, toda tekem leta se mora to število podvojiti. Toda tudi starejše delavstvo mora nanje hoditi, da posega v debato in jo poživljuje s svojimi praktičnimi izkušnjami v delavskem boju ter mladino bodi k delu. Želeti je tudi udeležbe inteligenčne visokošolske mladine, kateri bo stik z delavstvom neizmerno koristil. Saj še pride čas, ko bodo korakali delavski bataljoni in se bo glasila borbena pesem za pravdo modernih tlačanov pri strojih!

Jugoslovansko strokovno zvezo pa prosimo, naj začne pripravljati delavske večere tudi po drugih krajih Slovenije. Ali naj jih prireja sama ali pa s pomočjo drugih naših prosvetnih organizacij. Morajo se pa voditi vsi strogo po enem duhu in predloženem načrtu. Vsako leto pa naj se vrši tečaj za Krekovce iz cele Slovenije.

Fantje delavci, pripravljajmo se za veliki čas, ki gotovo pride! Svetovni kapitalizem sedaj triumfira, toda triumfira na ognjeniku, ki le navidezno miruje. Kapitalizem samega sebe izpodkupa. Po vseh državah se vrši grozno oboroževanje z letali, tanki in strupenimi plini. Gospodarstvo je čezdalje bolj razmajano: eni služijo milijarde, mase propadajo. Politika vseh držav se vrši tako nemoralno kakor pred vojsko: samo medsebojno tekmovalstvo, spletkarjenje in priprava na vojsko. Pa tudi sicer vlekakapitalistična meščanska družba propada; kakor v starem Rimu se zbira gnoloba in truje vse naokoli. Višja družba se udaja blaznemu uživanju, zapravljanju, breznavrstenosti, nižja kopiči srd in maščevanje.

Krščanski socialci moramo svoje pristaše v tem času dobro vzgojiti v moralno visokostojče značaje. Zato pa se vrzimo vsi predvsem na izobraževalno delo!

Krekovec.

KREKOVA MLADINA

v Ljubljani ima na razpolago dosedaj sledeče igre:

»Izubljeni sin«, »Zaloigra samo za moške«, »Ljudmila«, samo ženske vloge, »Pastirci in kralji«, božična igra s petjem, »Planšarica«, šaljev prizor, »Najdenček«, komedija v enem dejanju, »V tistem trenutku«, »Revček Andrejček«, narodna igra s petjem, »Slovo«, svetopisemska igra, »Donna Diana«, veseloigra v 3 dejanjih, »Zapravljenec«, igra v treh dejanjih, »Stari in mladi«, »Naša kri«, narodna igra, »Miklova Zala«, (Jezerškova), »Miklova Zala«, (Danilova), »Luč v temi«, »Zadnji Ostrovrhar«, »Novi župan sinjegrajski«, »Robert in Bertram«, »Štempihar«, »Pred vaškim znamenjem«, »Divji lovec«, »Mati svetega veselja«, »Na smrt obsojeni«, »Volkašin«, »Rokovnjači«.

Igre se posojajo vsem našim delavskim organizacijam brezplačno le proti povrnitvi poštnih stroškov.

Krekova mladina v Celju

uprizori v soboto 22. t. m. ob 8. uri zvečer, v nedeljo 23. t. m. ob 4. uri pop. v torek 25. t. m. ob 4. uri pop. narodno zgodovinsko dramo v 5 dejanjih

MIKLOVA ZALA

v veliki dvorani Narod. doma v Celju. Nastopijo narodne in turške noše. Opozorjamo na pravočasni nakup vstopnic v tajništvo JSZ Beli vol, ker vlada v bližnji in daljni okolici veliko zanimanje za to predstavo.

Hrastnik. Slov. kat. izobr. društvo je imele pri g. Loger predavanje, predaval je g. Velikonja iz Ljubljane o tisku.

Za naše socialne razmere velikega pomena so sledeče knjige:

Narodnogospodarski eseji.

Spisal dr. A. Gosar. Pisatelj nam v kratkih in jedratih stavkih opisuje delo in podlago za pravično ureitev gospodarskega življenja, mednarodnega gospodarstva in glavne panoge narodnega gospodarstva. Cena Din. 6.—

Gospodarska geografija.

Sestavil profesor dr. Vinko Šarabon. Cena vezanih knjigi Din. 48.—. Za vsakega delavca, obrtnika, trgovca in politika je knjiga velevažna in potrebna.

Slovinci.

Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Erjavec. Cena Din. 60.—. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

IZ UPRAVE.

Položnice smo priložili v današnji številki vsem onim cenj. naročnikom, katerim poteče naročilna konec marca in aprila t. l. in pa vsem onim, ki imajo že več ali manj zastanka na naročnin. Prosimo, da nam po možnosti vsakdo nakaže naročnino vsaj za tri mesece naprej, ker vsled visokih poštnih pristojbin v razmerju z nizko naročnino, ne moremo prilagati položnic v listu vsak mesec. — S prvo številko v aprilu, pa bomo ustavili list vsem neplačujočim naročnikom, naj nam torej vsak v lastnem interesu takoj nakaže naročnino še za naprej.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi.

Žerjavova »Zveza kulturnih društev« se je prav pridno vsula po deželi in prireja nedeljo za nedeljo razna poučna predavanja. Na piko je vzela posebno Zagorje. Ker čuti, da ima komunizem zrahljana tla, hoče pripravljati teren demokratski stranki. Ker rudarji niso pripravljeni in nič radi ne poslušajo referente, gredo ti enostavno v gostilne in raznim pivcem prednašajo svoje izbrane govore in velkanske sejmarstvo učenost. Gostje poslušajo, odkimujejo, ugovarjajo in govorniku zmanjka sape. Takemu učenjaku se potem navadno mudi na vlak. »Jutro« pa sanja po par dneh, o zmagovitem pohodu demokratske ideje po deželi. To veselje jim pa privoščimo! Vedno boste našli na ljudi, ki vam bodo po pravi ugovarjali. Kadar boste pa predavali o strogo ne-strankarskih zadevah, vas bodo celo radi poslušali. Delavstvo ve, da mu je treba izobrazbe. Kajti, če bi to imel, bi se vas že davno odkrižal. Sicer pa prihajate celo vrsto let prepozno. Kje ste tičali do sedaj? Rudarjev niste poznali! Pravijo, da rodi vsaka žrtev uspeh, pri vas pa, bodite uverjeni, ga ne bo. Vsi napori so brezuspešni. Niti za en glas se vsled predavanj v Zagorju ne bodo pomnožile vase razredčene vrste.

Prevalje.

Kot drugod so tudi pri nas pustne šeme na pepelnico pusta pokopavale. Koliko so šeme vina popile, koliko pohujšanja in pregrehe napravile, tega preceniti ne moremo. Vemo pa, da bi zapravljen denar, pamet in zdravje, če bi bilo obrnjeno v dober namen, zelo veliko dobrega naredilo v fari. Pustnih šem rešite nas.

Prevalje.

Huda borba je bila lansko leto pri nas za izid občinskih volitev. Rdečkarji, pokorni sluge večkratnega milijonarja Kristana, so krepko vrtili orožje laži in obrekovanja. Med njimi tudi v svoji duševni gibčnosti v dolini dobro znani učitelj Jetršek, ki je nekdanji pil mleko iz klerikalne skleda, gonil nekaj časa demokratsko lajno, sedaj pa udarja na rdeči boben. Govorili in agitirali so, da se v občini slabo gospodari, denar se zapravlja, na stotisoče je dolga, volite nas, mi rdečkarji bomo napravili red v občinski hiši. Skratka če zmagajo rdečkarji, bo raj na tem svetu gotova stvar. Kmetom so obljubovali, da jih bodo rešili vsega zla, a danes se kaže da jih bodo »rešili« posestva. V volitve so šli pod firmo kinetsko delavske stranke, ter ujeli dva kmeta na svoj lim. Pri volitvah so dobili pol odbornika večine, po milosti postavbe pa imajo celega odbornika več kakor ljudska stranka. Zdaj sedi na županskem stolčku rdečkar, ki je že večkrat skusil, da na svetu ni mogoče živeti brez kazni in ki je ob prevratu hotel zidati boljše kraljestvo, pa se mu je razblinilo kakor pena. Krog njega se zbirajo njegovi sodrugi, kmeta Klemen in Novar pa skrbita za zabavo. Pač imajo vse na vrzici namigane, da kimajo na levo in desno, naprej, nazaj, kakor potegne poglavar. Naši rdečkarji so mogočni v besedi, a zelo revni v dejanju. Sreča da imamo dobro izvežbanega tajnika, ki varuje, kar je mogoče, občinsko ladjo pred potopom. Ako se pride v občinski urad dopoldan, g. župana še ni, če prideš popoldan, je že odšel.

Pota nepopravljena, ubožna hiša brez kuriva, nepravilnost se v občini šopiri, pametni predlogi odbornikov ljudske stranke se, če le mogoče, zavračajo. Pri sejah sedi na županovi glavi polno vinskih muh, zato se jezi nad odborniki ljudske stranke. To je obljubljeni raj gospodarstva rdečkarjev.

Trbovlje.

Na dnevnem kopu »Zobina« se je smrtno ponesrečil 16-letni zavirač Erjavec Leopold. Zaposlen je bil pri podjetniku Dukiću. Na tem mestu naj bo povedano, da je to škandal prve vrste, take mlade fante postaviti na ako mesto, ker fant je delal baje šelo drugi šilt in ni bil vajen takega dela. Vsled tega se je sant smrtno ponesrečil, — prišel je pod vlak. Prizadetim starišem naše sožalje.

Hrastnik.

V »Pravici« je neki dopisnik iz Hrastnika malo opisal kulturno delo naših liberalnih učiteljev. Da bi ti gospodje dokazali svojo nedolžnost, jim ne pride na misel. Pač pa je naenkrat g. Miloš pesnik poslal ter svojo iznajdbo poslal »Domovini«, ki jo je tudi prinesla in ta teden jo bo g. Tine uglašil. Mihec je tako naiven, da meni, da bi bilo bolje, če bi se naši pristaši raje brigali za delo, nego za politiko. Mi gospodu Mihcu radi verjamemo, da bi rad videl, da ne bi nihče nič vedel kaj se v šoli godi. Takih želja g. Mihcu ne moremo odrekati. Ker pa tudi črni klerikalci plačujemo davke, smo tudi tako predržni, da bomo redno posvečali takemu početju malo paznosti. Mi pa menimo, naj bi g. učitelji raje otroke v šoli učili, vse veselice in druge reči pa sami med prostim časom, opravili brez otrok. Uju! Ker pa nimamo nobenega g. kaplana pri rokah, da bi naš dopis izpopolnil, se omejimo samo na sledeče javno vprašanje. G. Mihec in drugi povejte javno tele reči. Ali je res, da izdeluje neki vam znani učitelj med poukom mladine veselice vabila? Ali je res da jih je tudi dne 16. in 17. I. 1924 izdeloval ter na peči sušil. Pri tem še enega zapahil. Ali je res, da neki učitelj med poukom pošilja dečke premog nosit? Ali je res, da neka učiteljica pošlje vsak dan učenko med poukom po meso k mesarju, potem pa ji mora na stanovanju pospravljati, s čemer se po celo uro zamudi? Ali je res, da je neka učiteljica blagajničarka pri Sokolu, ter je dne 12. t. m. med 9. in 10. uro dop. poslala eno učenko za Sokola članarino po šolskih razredih pobirati, ter pripomnila, da plačajo redni člani 1 Din. na mesec, podporni pa 2 Din. Ali je res, da morajo učenke neki učiteljici med poukom drva zlagati? Ali je res, da morajo učenke drugi učiteljici čevlje in obleko čistiti ter sobo ribati in to med učenim časom? Ali je res, da Sokoli nikoli kurjave ne kupijo ter pri vsaki telovadbi »fest hajcajo« kakor sami povedo? Ali je res, da bi g. Mihec samo zato radi nadučitelj postal, da bi take reči ščitil? Ali res samo zato vašega pristaša g. Lebna izpodrivate, ker se bojite, da bi objektivno postopal? Ali je res g. Mihec, da Vam šapo zapira, ko čitate zgornja vprašanja? Ujuju! G. Mihec, če boste vse odkrito odgovorili, vas bomo sigurno med večje — junake prištevali kakor od vas osovražene klerikalnega krojača. Zaenkrat pa iz obzirnosti zamočimo imena, ker nočemo, da bi kdo žrtev postal. Sramotno pisanje »Domovine« nas je izzvalo, in je samo od dopisnika »Domovine« odvisno, ali se boj nadaljuje ali konča. Ujujuju!

Tedenske vesti.

Vsemu krščansko-socialnemu delavstvu v Ljubljani.

Pred našim delavskim praznikom sv. Jožefom, se vrše tudi letos duhovne vaje. Na prošnjo naše organizacije so prevzeli vodstvo duhovnih vaj čč. frančiškani. Vrhijo se v dneh 16, 17, in 18. marca ob pol osmih zvečer v Frančiškanski dvorani. Vhod v dvorano je pri stranskih vratih. Na dan sv. Jožefa ob 7. uri zjutraj ima

mo pri velikem oltarju v frančiškanski cerkvi sv. mašo in nato skupno sv. obhajilo. Ker je naše delo osredotočeno v živi veri v Kristusa in v duševnem prerojenju nas vseh, se vabite vsi, da se naših duhovnih vaj polnoštevilno udeležujete. — Načelstvo JSZ in DZ.

Iz Hrastnika.

Da bodo naši narodnjaki rešili napredno kulturo, so priredili že več raznih zabav. Zdaj imajo za mlada dekleta — gospodinjstvo — pardon — plesno šolo. Pa tudi fanti jo obiskujejo. Vsa odgovornost pade na liberalne zapeljivce, mladina je samo njihova žrtev.

Zahvala.

Zahvaljujem se tem potom vsem spremljevalcem in spremljevalkam, zlasti častiti duhovščini, ki so spremljevali mojega nepozabnega očeta na zadnji poti. Posebna hvala vsem tovarišem papirničarjem. D. M. v Polju, dne 5./III. 1924.

Feliks Hovar

Vladna podpora brezposelnim.

Ministrstvo za socialno politiko je nakazalo Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu znesek 50.000 Din. kot podporo brezposelnim.

Lenin ne mara spomenikov.

Leninova žena se zahvaljuje za izraze sožalja povodom smrti njenega moža. Prosi, naj se noben denar ne porabi za kakšen Leninov spomenik. Leninu se je vse to otročje zdelo in je rekel, če se ga že kdo hoče spominjati, naj se ga spominja z zgradbo domov za dojenčke, z zgradbo bolnišnic, šol in sirotišnic. Gotovo bolj pametno.

Ruske delavske univerze.

V Moskvi so zborovali te dni ravnatelji delavskih univerz. Poročilo pravi, da je teh univerz v Rusiji 92; 40 % jih pride na Petrograd in na Moskvo. Obiskovalcev je 36.000; od teh je 62,5 % delavcev, 26,3 % kmetov, ostali odstotki se pa razdelijo na druge sloje prebivalstva.

Naši Amerikanci.

Po službeni statistiki je bilo leta 1920 v Zedinjenih državah 408.973 Jugoslovancev; 208.552 Slovencev, 140.559 Hrvatov, 3.119 Dalmatincev, 52.208 Srbov in 4.533 Črnogorcev.

Drobiž.

Za pouk in zabavo.

Sulzer in Schubert.

Kapelnik dunajskega dvornega gledališča je bil uglašil neko Shakespearjevo dramo. Pa ne prav posebno dobro. Ravnatelj Dingelstedt je bil pri skušnji zraven: malo je poslušal, potem je pa zaklical kapelniku: »Vraga vendar, odkod pa ta nemarna godba?« Sulzer je odvrnil: »Schubertova je, gospod ravnatelj.« — Schubert Franc (1797—1828) je bil znamenit mojster pesmi.

Dingelstedt je bil premagan. Kmalu pa spet vpraša, a bolj previdno: »Čegava je pa ta godba, ljubi gospod Sulzer?« Smehljaje reče kapelnik: »Če se Vam dopade, gospod ravnatelj, je moja. Če se Vam pa ne dopade, je pa spet Schubertova.«

Borza.

Vrednost denarja na zagrebški borzi dne 6. III. 1924.

Za 1 italj. liro Din. 3,42 $\frac{1}{2}$ —3,45 $\frac{1}{2}$.
„ 1 funt šterling Din. 344,50—347,50.
„ 1 dolar v čeku Din. 79,75—80,75.
„ 1 dolar v gotovini Din. 79—80.
„ 1 franc. frank Din. 3,22 $\frac{7}{8}$ —3,27 $\frac{7}{8}$.
„ 1 češko krono Din. 2,31—2,34.
„ 10.000 nem. avstr. kron Din. 11,32—11,52.
„ 1 švic. frank Din. 13,90—14.—.

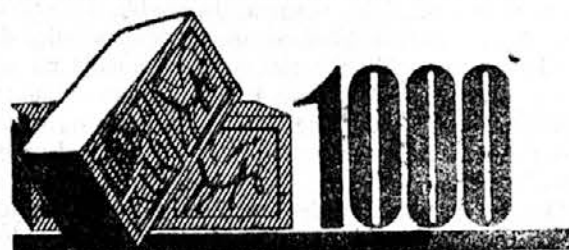
Dne 10. III. 1924.

Za 10.000 ogr. kron Din. 11,50—14,50.
„ 1 italj. liro Din. 3,35 $\frac{1}{2}$ —3,38 $\frac{1}{2}$.
„ 1 funt šterling Din. 343,20—346,20.
„ 1 dolar v čeku Din. 80,25—81,25.
„ dolar v gotovini Din. 79—80.
„ 1 franc. frank Din. 2,84—2,89.
„ 1 češko krono Din. 2,31 $\frac{1}{2}$ —2,34 $\frac{1}{2}$.
„ 10.000 nem. avstr. kron Din. 11,34 $\frac{1}{2}$ —11,54 $\frac{1}{2}$.
„ 1 švic. frank Din. 13,87 $\frac{1}{2}$ —13,97 $\frac{1}{2}$.

Skrivalnica.

Kje sta kolesarja?

krat je poplačan trud in delo gospodinje, ako pri pranju uporablja dosledno

samo

MILO „GAZELA“

Svojo veliko zalogo blagajniških knjig, saido-kont, ameriških journalov, komisijških knjižic, šolskih map, notezov i. t. d. priporoča

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
LJUBLJANA -- KOPITARJEVA ULICA 6/II.

Založništvo in zastopstvo pisalnih strojev

„Underwood“

nadalje karbon papirja, pisalnih trakov za vse sisteme. Mali ročni „UNDERWOOD“ v kovčeku, praktičen za potovanje. — „UNDERWOOD“, Zagreb, Mesnička ul. 1

VSAK ČLAN KONZUMA

dobi najboljšo postrežbo v gostilni svoje zadruge Kongresni trg 2.

Poskusi! Ne bo ti žal!

Kuhinja izborna, — cene nizke.
Abonenti dobe znižane cene.

Poskusi! Ne bo ti žal!

PODRUŽNICE:

Djakovo, Maribor, Sarajevo,
: Sombor, Split, Šibenik. :

TELEFON št. 57 in 470.

Pooblaščen prodajalec srečk
Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10

(v lastni palači vis-à-vis hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din., - vloge nad 100.000.000 Din.

EKSPOZITURA: Bled.

Interesna skupnost:
Gospodarska banka d. d. Novisad.

Račun pošto-ček. urada:
za Slovenijo št. 11.945,
v Zagrebu št. 39.080.

Pooblaščen prodajalec srečk.
Državne razredne loterije.